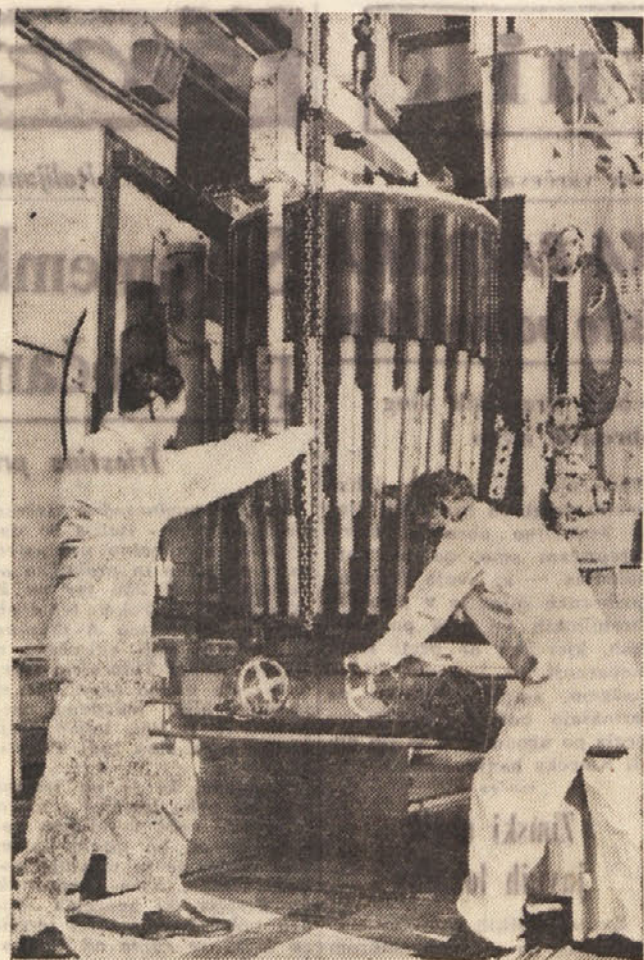

Mir in socializem

...dolgi in včasih težavni pregledi in preizkušnje, ki jih mora preživeti vsak, ki se hoče udeležiti tega svetovnega srečanja. Vendar, kar imenujemo "Mir in socializem", ni samo ime, ampak tudi program, ki ga želimo uresničiti. To pomeni, da želimo, da se vsi ljudje na svetu srečajo in pogovorijo o miru in socializmu. To je naš cilj, naša naloga. In to želimo uresničiti s pomočjo mednarodnega festivala znanstvenega filma v Padovi. To je naša priložnost, da se srečamo in pogovorimo o miru in socializmu. To je naša naloga. In to želimo uresničiti s pomočjo mednarodnega festivala znanstvenega filma v Padovi.

ročilo, v katerem se, besedo za besedo, ponavlja omenjeni stavek iz telegrama kitajskih voditeljev, ki so se v to poročilo izpolnili. To je, kar imenujemo "Mir in socializem". To je naš cilj, naša naloga. In to želimo uresničiti s pomočjo mednarodnega festivala znanstvenega filma v Padovi. To je naša priložnost, da se srečamo in pogovorimo o miru in socializmu. To je naša naloga. In to želimo uresničiti s pomočjo mednarodnega festivala znanstvenega filma v Padovi.

namen je pripravila načrte takšne gospodarske ekspanzije, ki bi, v primeru njenega uresničenja, privedla do tako hitrega razvoja, kakršnega druge države niso poznale. To je, kar imenujemo "Mir in socializem". To je naš cilj, naša naloga. In to želimo uresničiti s pomočjo mednarodnega festivala znanstvenega filma v Padovi. To je naša priložnost, da se srečamo in pogovorimo o miru in socializmu. To je naša naloga. In to želimo uresničiti s pomočjo mednarodnega festivala znanstvenega filma v Padovi.

Notranjost atomske elektrarne v Chapelcrossu (Škotska). To je po vrstnem redu četrta taka elektrarna na svetu

Nekaj misli ob začetku novega kmetijskega leta

V tem članku ne prinašamo nobenih novotarij, ampak želimo le obnoviti misli, ki so bile ob tej in oni priliki že objavljene. K temu nas navedejo njih pomen za naše kmetijsko obratovanje, ki kljub večkrat pretiranemu tarnanju le ni tako neznatno; prav tako nam to narekujejo socialne razmere, ki se stalno slabšajo in opozarjajo, da nudi tudi zemlja marsikomu možnost obstoja. Te razmere in močna težnja po čimbolj ugodnem življenju na tej strani in stanje našega kmetijstva na drugi strani, so si v velikem nasprotju. Treba bo nekateri ukrepi, da ne poslabšajo našega lastnega razuma in zdrave razsodnosti ali pa na povlečje samih socialnih razmer.

Eni — a žal zelo redki — so to že storili in z uspešnimi ukrepi na svoji zemlji gospodarsko napredujejo. Nikomur od njih ni tega žal, zlasti ne onim, ki so začeli postopno in

predvidno uvajati v svoje gospodarstvo tehnične novosti in se posluževati modernih metod tudi pri svojem kmetijskem delu. Ne, ti se ne kesajo! Se mnogi pa je kmečko-dejavski družini, ki se s to zavedo sploh ne ukvarjajo, druge pa so nekako na razpotju, bodisi zato, ker se tega dela preveč boje, ali pa se smatrajo za preveč — gosposke.

Ze naši kraški očanci, oni bistr, razsodni in duhoviti možje, so rekli, da je delo na zemlji bolj čisto od gosposkih rok, ki so sicer bolj gladke in nežne, a vrag vedi, kaj vse se nanje nalepi. Je mnogo resnice v teh besedah, če pomislimo, kje so večja lega zdravju nevarnih in celo skrajno nevarnih bolezenskih klic (baciлов); med gosposki zidovi ali pod vedrim nebom. Nobene roke niso torej za kmečko delo preveč gosposke. Malo manj zamerimo onim, ki se tega dela boje. Ni ta njihova bojazen zaradi delovnih težav in truda. Saj je

ZANIMIV SOVJETSKI FILM NA KONGRESU V RIMU

Prvi Lajkin vsemirski polet

Od mirnega življenja v hiši, obdani s parkom, do mučne vaje in vznemirljivega poleta s prvo raketo visoko v stratosfero

Pred dnevi je neka ameriška agencija najavila, da Sovjeti nameravajo že v prihodnjih dveh ali treh tednih izstreliti raketo s človeško posadko. Ob tem je bilo tudi rečeno, da Sovjetom ni kdo ve kako mar usoda človeka. Ki bi ga zaprli v raketo, ker da imajo okoli 200 oseb, ki se vadijo za polet v vsemirju. Tem trditvam, ki so tudi malo tendenciozne, je predvčerajšnjim odgovoril sovjetski strokovnjak za vsemirsko medicino prof. Kuznecov, ki vodi sovjetsko delegacijo na kongresu vsemirske medicine v Rimu. Prof. Kuznecov je kategorično zanikal trditve, da Sovjeti nameravajo v prihodnjih tednih izstreliti človeka, ker so glede tega še v fazi poskusov. Kar se pa tiče žrtvovanja ljudi, je rekel dobesedno: "Ne moremo po slati umreti človeka samo za

radi nekega poskusa. Vse dolej, dokler ne bo rešen problem varne vrnitve na Zemljo, sovjetski znanstveniki ne bodo poslali človeka v vsemirje."

Sicer pa pustimo to polemiko notri in stopimo v veliko dvorano EUR v Rimu, kjer so se zbrali predstavniki vsemirske medicine z vsega sveta na svoj drugi svetovni kongres. Tudi če bi tu ne razpravljali o najnovejših uspehih in ugotovitvah nove panoge v medicini, so predstavniki posameznih delegacij prihili na svoj račun. Sovjetska delegacija je namreč po predavanju prof. Andreja Kuznecova prikazala delegatom izredno zanimiv film, v katerem sta glavni vlogi odigrali še slavnega psička Lajka in neka druga njena manj slavna tovarišica.

Preden stopimo pred filmsko platno, bomo dodali, da so s pošiljanjem živih bitij v velike višine v Sovjetski zvezi začeli že leta 1949, dočim so Američani začeli pošiljati miši, mačke in opice v balon: v višino šele leta 1953. Zato ni nič čudnega, če so Sovjeti glede tega daleč pred Američani. Sedaj pa stopimo pred platno in si ogledimo film, ki so ga prikazali Sovjeti.

Hiša, v kateri je živel Lajka pred svojim velikim poletom, se nahaja sredi obširnega parka. Moški in ženske, ki ji stredo, so vsi v belih haljah, kot bi stregli kakemu bolniku. Dejansko pa imajo opravka z najbolj zdravim psičkom, kolikor so jih mogli med mnogimi psi sibirskaja pasme izbrati. Vsa dan te psičke merojo pulz, krvni pritisk in celo epibično razpoloženje, namreč refleks in pripravljenost za dresuro. Lajka pa ni edina psička v tem domu. Družbo ji dela nekaj njej podobnih, prav tako zdravih psov oz. roma psičk. Ko je Lajka dokazala svojo sposobnost in opravila poseben izpit, jo doletelo za veliki povdign in jo začno primerno dresirati.

Lajka mirno sprejema vsake vrste vaje. Večje jo v razne obveze, privrščajo nanjo razne naprave, privzelo jo trdno na mesto, tako da se po cele ure ne more premakniti iz mesta. In vse to mirno prenaša. Nato jo zapro po dve, tri ali celo štiri ure v posebno hermetično zaprto kabino, kjer mora živeti pod posebnim pritiskom. Tudi tu je v povsem mirni. Prve znake nerazumevanja, ko preizkušajo na njej pospešitev brzine in jo preizkušajo na njej vrtenje okoli lastne osi v nekakšnem vrtiljaku, s čimer preizkušajo, kako se bo psička obnašala, ko jo bodo dejansko posadili v kabino in jo z raketo pogнали v visoko stratosfero.

Po teh poskusih kaže psička določeno omotičnost in jo potegnejo iz poskusne kabine, se opoteka, kot bi bila pijana. Toda po več zaporednih poskusih se inteligentna psička navadi tudi na to in tako se približa usodni dan.

Po njihovih stopinjah?

Lari Lane? Ali ste o njej morda že slišali? Mi tudi ne; toda prepričani bodimo da bomo kmalu pogostje zleteli na njeno sliko v ilustriranih časopisih. Slika nam jo kaže v Hollywoodu, pred vzhodom v sloviti "Chinese Theatre", pred katerim so znani filmski igralci pustili v svežem cementu odtise svojih dlaní in stopal. Namerava po njihovih stopinjah?

Nato postane v notranjosti kabine ozračje mirno. Zivati začeta odločneje premikati glavo in se druga drugo opazuje. Lajka začne svoji tovarišici lizati ušesa. Ta pa zapre oči in odpre gobček. Raketa je že nad 200 km visoko. Naprave v kabini beležijo, da je fizično stanje psičke spet normalno. Ker se raketa vrti okoli sebe, vidimo Lajko vso obzračeno od sonca in je črna kot sate in na njem svetle točke — zvezde.

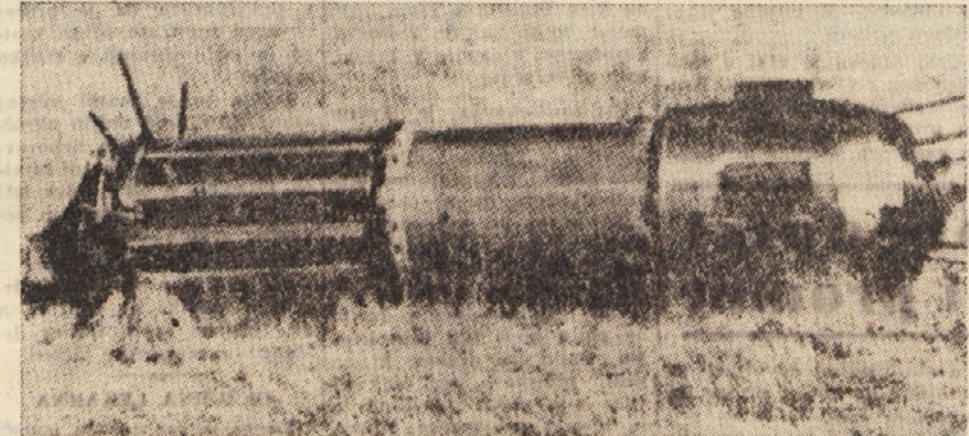
V naslednjem trenutku spiker pove, da je sila težnosti na premagana. Privlačnost Zemlje je enaka ničli. Psički ostanejo mirni, ker ju za pod kabine vežejo razne vezi in pikljički na naprave, toda razni drugi predmeti plavajo že po kabini, kot plavajo ribe v domačem akvariju.

Lajka in njena tovarišica začeta karati določeno vzmetenje. Krepejete stresa z glavo, drgetata po vsem telesu, zdi se, kot bi se hoteli rešiti iz svojih vezí in pikljičkov, ki ju oklepajo. To je za nekaj trenutkov, kajti ko zatem se Lajka etovaršica s sede in obliži nepremična. Ker je zatislila tuje oči, se zdi, da je mrtva. Gledelec, ki to opazuje, se ustraši, da ni morda žival podlegla prevelikim naprom,

ki jo niso morda umorili kózmični žarki, skratka, če ni postala žrtve človekove znanstvene radovednosti. Toda spiker občinstvo potolaži, da je Lajkina etovaršica zadremala pod vplivom narkoze, ker so strokovnjaki hoteli vedeti, kako bo reagiral organizem budne Lajke in kako organizem njene narkotizirane etovaršice.

Nato se začne zadnja faza. Raketa je izstrelila kabino, ki se s psičkama vrača proti Zemlji. Lajka začne spet drgetati. Pospešena brzina — pravi spiker — je dosegla že mero 10 G. Ta mera nestrokovnjaku ne pove veliko, toda pilot reakcijskega letala mora ob kakem močnem spustu prenesti še močnejše sile. Zato Lajka pospešek 10 G dobro prenaša, pa če

prav se njen krvni pritisk poveča, čeprav je bitje srca mnogo bolj naglo in dihanje izredno naporno.

Kabina, v kateri sta Lajka in njena etovaršica poleteli v visoko stratosfero

MEDNARODNI FESTIVAL ZNANSTVENEGA FILMA V PADOVI

Einsteinova teorija na platnu

Tudi najbolj suhoparna znanost se da spraviti na filmsko platno v prijetni, rekli bi celo veseli obliki. To je dokazal večer v Padovi na mednarodnem festivalu znanstvenega in pedagoškega filma čški režiser L. Toman s svojimi filmom "Gibanje in čas". Njegov film bi mogli nazivati tudi "Komični prikaz Einsteinove teorije o relativnosti". Komičnosti pa n smmo v tem primeru jemati z negativne strani. Nasprotno, Toman je natančno, toda na prijeten način v vrsti fotografom skušal ponazoriti Einsteinove poglede, ki jih najnovejša znanost začena popravlja.

Drugo prav tako zelo zanimivo delo na tem mednarodnem festivalu je bil film, ki ga je japonski režiser Vatanabe imenoval "Blika mikrobov". Japonski režiser je na čudovit način prikazal borbo med živimi celicami tkiva in bacili tuberkuloze ter borbo med Kochovimi bacili in raznimi kemičnimi preparati, torej antibiotskimi zdravili. Ti dve borbi sta se kot na neki bojni poljani videli na velikem platnu in japonskemu režiserju je to povsem znanstveno snov uspelo prikazati na tako prijeten in nemočen način, da so mu strokovnjaki, ki so se zbrali na tem festivalu, povsem upravičeno priznali prvo nagrado za znanstveni film s področja medicine.

Včeraj se je namreč začel v Padovi IV. mednarodni festival znanstvenega in pedagoškega filma, na katerega se

je prijavilo veliko dežel z vsega sveta in je že mesec pred začetkom festivala bilo prijavljenih 118 znanstvenih filmov, od katerih je bilo za festival izbranih le 60.

Verjetno pa ne bodo mogli vrtni niti vseh teh 60 izbranih filmov, kajti festival se bo končal 4. novembra. Ziriya je vse predložene filme pregledala in ocenila. S prvo nagrado za medicino je nagradila če omenjeni japonski film, nadalje je nagradila 1 francoski film, 1 ameriški film, 1 kirurgijo italijanski film "Chirurgia intracardiaca a cuore aperto" italijanskega strokovnjaka Duvičiera, nadalje 1 holandski film ter film "Operation incontinencia urinae" poljskega strokovnjaka Urbanowicza. S področja bioloških ved so bili najbolj ocenjeni "Ovulation and egg transport in the rat" ameriškega strokovnjaka R. D. Blandaua, poljski film "Delovanje srca v embriju postrova", ki ga je izdelal K. Marczak, francoski film "La cinetique et le developpement d'organes embryonnaires in vitro" francoskega strokovnjaka Wolfa.

S področja prirodnih ved je ziriya n'vjuke ocenila sovjetski film "Sovražniki gozda", ki ga je izdelal J. Appel, nato 1 italijanski film "Al dittera Anellottola". Za fizikalne vede in za kemijo je bil najbolje ocenjen če prej omenjeni češki film, dočim je bil za geologijo in zemljepis najbolje ocenjen avstralski film "The

forerunera, ki ga je izdelal J. Heyer.

Omenjeni festival prireja vsako leto padovsko vseučilišče ob sodelovanju beneškega mednarodnega festivala umetniškega filma. Letos sodelujejo na njem sledeče države: Avstralija, Belgija, Bolgarija, Kanada, Českoslovaška, Belgija, Konga, Danska, Francija, Vzhodna in Zahodna Nemčija, Velika Britanija, Japonska, Holandska, Pakistan, Poljska, Madžarska, Sovjetska zveza, ZDA in Italija.

— Jaka, prosim te, pazi na hladet

